

MEĐUNARODNO PRIZNANJE JUGOSLOVENSKOJ STANDARDIZACIJI:

Prof. F. Mlakar, dipl. ing.

NOVI POTPREDSEDNIK MEĐUNARODNE KOMISIJE CEE

Na plenarnoj skupštini Međunarodne komisije za atestiranje usaglašenosti električne opreme („International Commission for Conformity Certification of Electrical Equipment“) koja je održana 17. i 18. aprila ove godine u Madridu, za novog potpredsednika za period od tri godine izabran je prof. France Mlakar, dipl. ing. predsednik Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta.

CEE je afirmisana međunarodna organizacija, osnovana 1926. god., koja je donosila međunarodna pravila i specifikacije za atestiranje električne opreme široke potrošnje i instalacionog materijala, posebno sa stanovišta bezbednosti, na kom poslu je stekla veliki međunarodni značaj, s obzirom na važnost atestiranja za olakšanje međunarodne razmene ovih proizvoda. Od 1. januara 1980. godine, na osnovu dogovora sa Međunarodnom elektrotehničkom komisijom – IEC, CEE se orijentisao na područje organizacije međunarodnog sistema atestiranja, odnosno međusobnog priznavanja ispitivanja izvršenih na osnovu međunarodnih standarda i specifikacija, kao i na uvođenje međunarodnog znaka E za ova ispitivanja, dok je IEC preuzeo obavezu donošenja svih međunarodnih standarda iz navedenih oblasti.

Preko Saveznog zavoda za standardizaciju i Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta, Jugoslavija je aktivan član CEE od 1965. godine.

Izbor prof. F. Mlakara je rezultat sve značajnije aktivnosti jugoslovenskih stručnjaka na polju međunarodne standardizacije i doprinosu njenom razvoju. Izbor svakako, pored praktičnih rezultata na ovome polju, doprinosi i povećanju ugleda naše zemlje u ovoj oblasti međunarodne saradnje.

Zbog toga prof. F. Mlakar zaslužuje lično priznanje i čestitke kako od Saveznog zavoda za standardizaciju, tako i od svih jugoslovenskih stručnjaka iz oblasti standardizacije, posebno od strane Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta.

ANOTACIJE

NACRTA JUGOSLOVENSKIH STANDARDA I
NACRTA REVIZIJE STANDARDARDA

Nacrte jugoslovenskih standarda i nacrtre revizije standarda koje objavljujemo u ovom broju JUS informacija pripremile su komisije za standarde Saveznog zavoda za standardizaciju u čiji su sastav pored stručnjaka Zavoda ušli predstavnici proizvođača, potrošača i zainteresovanih ustanova.

Svi tekstovi nacrtre standarda i nacrtre revizije standarda su umnoženi i dostavljeni članovima komisija – predstavnicima organizacija i institucija da stave svoje primedbe.

Danom objavljivanja u JUS informacijama pomenuti nacrti se stavljaju na javnu diskusiju i zainteresovani se obaveštavaju da je:

- rok za dostavljanje primedbi u vezi sa nacrtima standarda **1. avgust 1980. godine;**
- rok za dostavljanje primedbi u vezi sa nacrtima revizije standarda iz oblasti električnih uređaja za protiveksplozijsku zaštitu **1. jun 1980. godine.**

Zainteresovani koji nisu primili tekstove nacrtre standarda i nacrtre revizije standarda mogu se obratiti Saveznom zavodu za standardizaciju, odgovarajućoj grupi, Beograd, Slobodana Penzića Krcuna 35, sa zahtevom da im se isti dostave.

IZ GRUPE ZA HEMIJU

Iz oblasti bazne i elektrohemijske industrije –
tehnička borna kiselina i njene soli

Isppravka: grupu standarda iz ove oblasti ponavljamo u celini u ovom broju JUS informacija jer je greškom u prošlom broju (br. 8 od 15. aprila 1980. godine) izostavljen nacrt jugoslovenskog standarda JUS H.B8.358 – Ispitivanje tehničke borne kiseline. Određivanje sadržaja hroma. Fotometrijska metoda. Napominjemo da rok za dostavljanje primedbi u vezi sa ovom grupom nacrt standarda ostaje 15. jul 1980. godine.

JUS H.B1.018 – Borna kiselina, tehnička. Tehnički uslovi

JUS H.B8.341 – Ispitivanje tehničke borne kiseline. Određivanje sadržaja borne kiseline. Volumetrijska metoda

JUS H.B8.348 – Ispitivanje tehničke borne kiseline. Određivanje sadržaja hlorida. Volumetrijska metoda

JUS H.B8.349 – Ispitivanje tehničke borne kiseline. Određivanje sadržaja sulfata. Turbidimetrijska metoda

JUS H.B8.350 – Ispitivanje tehničke borne kiseline. Određivanje sadržaja fosfata. Spektrofotometrijska metoda

JUS H.B8.351 – Ispitivanje tehničke borne kiseline. Određivanje sadržaja teških metala (kao Pb). Fotometrijska metoda

JUS H.B8.352 – Ispitivanje tehničke borne kiseline. Određivanje sadržaja gvožđa. Fotometrijska metoda

JUS H.B8.353 – Ispitivanje tehničke borne kiseline. Određivanje sadržaja gvožđa. Metoda atomske apsorpcije

JUS H.B8.354 – Ispitivanje tehničke borne kiseline. Određivanje sadržaja kalcijuma. Metoda atomske apsorpcije

JUS H.B8.355 – Ispitivanje tehničke borne kiseline. Određivanje sadržaja magnezijuma. Metoda atomske apsorpcije

JUS H.B8.356 – Ispitivanje tehničke borne kiseline. Određivanje sadržaja arsena. Fotometrijska metoda

JUS H.B8.357 – Ispitivanje tehničke borne kiseline. Određivanje sadržaja mangana. Fotometrijska metoda

JUS H.B8.358 – Ispitivanje tehničke borne kiseline. Određivanje sadržaja hroma. Fotometrijska metoda

JUS H.B8.359 – Ispitivanje tehničke borne kiseline. Određivanje sadržaja kobalta. Fotometrijska metoda

JUS H.B8.360 – Ispitivanje tehničke borne kiseline. Određivanje sadržaja nikla. Fotometrijska metoda

IZ GRUPE ZA POLJOPRIVREDU I ŠUMARSTVO

iz oblasti drvne industrije

1. JUS D.C5.024 – Lamerirano lepljeno drvo

IZ GRUPE ZA MAŠINSTVO I SAOBRAĆAJ

Iz oblasti saobraćajne signalizacije

1. JUS U.S4.236 – Tehnička oprema javnih puteva. Oprema za usmeravanje. VERTIKALNO OBELEŽAVANJE.

2. JUS U.S4.300 – Saobraćajna signalizacija. SISTEM VOĐENJA SAOBRAĆAJA

IZ GRUPE ZA RUDARSTVO I METALURGIJU

iz oblasti ferolegura

JUS C.B1.107 – Feronikl. Tehnički uslovi

JUS C.B1.108 – Ferovolfram. Tehnički uslovi

JUS C.B1.109 – Ferovanadijum. Tehnički uslovi

JUS C.B1.110 – Ferotitan. Tehnički uslovi

JUS C.B1.111 – Feroniobijum. Tehnički uslovi

JUS C.B1.112 – Feromolibden. Tehnički uslovi

IZ GRUPE ZA GRAĐEVINARSTVO

iz oblasti keramike za industrijske potrebe

JUS B.D1.101 – GPPP (definicija, vrsta, kvalitet i metode ispitivanja); Savojna čvrstoća GPPP ne smije u prosjeku biti manja od 17,50 N/mm² (umjesto 18,00 N/mm²).
Revizija

JUS B.D1.322 – Fazonski komadi. Oblik, dimenzije i klasa

JUS B.D8.050 – Određivanje otpornosti prema temperaturnim promjenama

JUS B.D8.080 – Određivanje otpornosti na alkalije za pločice specijalne namjene

JUS B.D8.090 – Određivanje otpornosti na kemikalije

IZ GRUPE ZA ELEKTROTEHNIKU

A. iz oblasti automatskog upravljanja u industrijskim procesima

JUS L.N4.205 – Regulatori sa analognim signalima. Metode određivanja karakteristika za upotrebu u industrijskim procesima

B. iz oblasti električnih uređaja za protiveksplozijsku zaštitu
Rok za dostavljanje primedbi u vezi sa prednacrtime standarda: 1. jun 1980. godine

Revizija

JUS N.S8.051 – Eksploziona zaštita. Ispitivanje izolacionog materijala

JUS N.S8.201 – Eksploziona zaštita. Vrsta zaštite povećana sigurnost. Opšti tehnički uslovi

JUS N.S8.221 – Eksploziona zaštita. Vrsta zaštite povećana sigurnost. Ispitivanja

- JUS N.S8.401** — Protiveksplozijska zaštita. Punjenje čvrstim materijalima
- JUS N.S8.421** — Protiveksplozijska zaštita. Ispitivanje električnih uređaja zaštićenih čvrstim materijalima
- JUS N.S8.501** — Protiveksplozijska zaštita. Uronjavanje u tečnost
- JUS N.S8.521** — Protiveksplozijska zaštita. Ispitivanje električnih uređaja koji su zaštićeni uronjavanjem u tečnost

- JUS N.S8.601** — Protiveksplozijska zaštita. Natpritisak
- JUS N.S8.621** — Protiveksplozijska zaštita. Ispitivanje električnih uređaja u zaštiti natpritisakom
- JUS N.S8.701** — Protiveksplozijska zaštita. Punjenje peskom
- JUS N.S8.721** — Protiveksplozijska zaštita. Ispitivanje električnih uređaja koji su zaštićeni punjenjem peskom

SASTANCI KOJI ĆE SE ODRŽATI

A. Sastanak Komisije za standarde iz oblasti žice za namotaje za elektrotehniku održaće se u prostorijama Saveznog zavoda za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, soba 97/IV, 14. maja 1980. godine u 9,30 časova.

Na sastanku će se razmatrati nacrt jugoslovenskog standarda JUS N.C7.115 — Žica za namotaje. Okrugla bakarna lak-žica termičke klase izolacije H 180⁰.
Tehnički uslovi za izradu i isporuku

Takođe će se razmatrati plan rada na standardima iz oblasti žica za namotaje u periodu od 1980. do 1985. godine.

B. Sastanak Komisije za standarde iz oblasti čelične žice održaće se 13. i 14. maja 1980. godine u 9 časova, u Saveznom zavodu za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, sala 97/IV.

Dnevni red:

1. Razmatranje nacrt standarda C.B6.110 — Čelična žica vučena. Oblik i mere; C.B6.111 — Čelična žica vučena i brušena u tolerancijskom polju ISO h 11 i JUS C.B6.112 — Čelična žica, vučena i brušena u tolerancijskom polju ISO h 9. Oblik i mere

2. Razmatranje primedbi na standarde koji su usvojeni na Komisiji i nalaze se u fazi štampanja: C.B6.010, C.B6.011, C.B6.018 i C.B6.051.
3. Razmatranje izrade programa rada u ovoj oblasti standardizacije za period 1980. — 1985. godine.

C. Zajednički sastanak Komisije za standarde iz oblasti čelika:

- Komisija za konstrukcione čelike
- Komisija za vruće valjane čelične profile
- Komisija za čelične limove i trake
- Komisija za željezničke valjane materijale
- Komisija za vučeni, brušeni i ljušteni čelik

održaće se **15. i 16. maja 1980. godine** u 9 časova u Saveznom zavodu za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna, 35, sala u prizemlju sa sledećim dnevnim redom:

1. Dogovor u vezi sa izradom programa rada na standardizaciji u oblasti čelika za period 1980. — 1985. godine
2. Upoznavanje sa radom ISO TC 17 — i njegovih 18 potkomiteta
3. Dogovor u vezi sa standardima koje treba staviti van snage
4. Dogovor u vezi sa revizijom standarda JUS C.B0.500 — opšti konstrukcioni čelici. Tehnički uslovi za izradu i isporuku.

ODRŽANI SASTANCI

A. Sastanak Komisije za izradu, razmatranje i utvrđivanje jugoslovenskih standarda iz oblasti olovnih akumulatora održan je u Beogradu 26. februara 1980. godine.

Sastanku su prisustvovali predstavnici: IHIS — Beograd, TOC — Beograd, VP — Beograd, Munja — Zagreb, UNIS — „Tesla“ — Brčko.

Na sastanku je razmatran standard JUS N.J3.760 — Stationarne akumulatorske baterije. Opšti zahtevi, uslovi kvaliteta i metode ispitivanja.

Odlučeno je da se prednacrt standarda vrati Radnoj grupi na ponovno razmatranje, usaglašavanje sa usvojenim standardom JUS N.J3.721, eventualno proširenje da bi se standard odnosio i na one sa cevastim kao i sa elektro-

dama velike površine.

Odlučeno je da se anketiraju zainteresovane institucije za pokretanje revizije standarda JUS G.E9.729 — Proizvodi od tvrde gume i plastičnih masa. Kutije za olovne akumulatore. Tehnički uslovi i proveravanje kvaliteta.

Takođe, dat je predlog za donošenje standarda za destilovanu vodu za akumulatore.

Dalji rad na standardizaciji iz ove oblasti ugrožen je nedolaskom pojedinih članova na sastanak Komisije, pa se mole delegirani članovi a i zainteresovane institucije da učestvuju u radu Komisije, bilo pismenim komentarima, bilo svojim prisustvom.

B. Sastanak Komisije za standarde iz oblasti keramike za industrijske potrebe održan je 14. marta 1980. godine u Beogradu.

Komisija je razmatrala primjedbe i mišljenja primljena u okviru javne diskusije o prijedlogu jugoslovenskih standarda JUS B.D1.100, 300, 301, 305, 306, 310, 320, 334, 335 i JUS B.D8.060, 070, i zaključila:

- .. — da se jednoobrazno utvrde kriterijumi klasifikacije (dovoljenih odstupanja i nedostataka) prema JUS B.D1.100 — tabela 2;
- .. — da se jednoobrazno izradi sistem označavanja;
- .. — da se na isti način utvrde uslovi kvaliteta postojećih JUS B.D1.300, 305, 310, 334, a kvalitet definiše kao u JUS B.D1.101 — t. 4 uslovi kvaliteta.

Komisija je takođe zaključila:

- .. — da se prihvati utvrđeni konačni tekst standarda:
  - JUS B.D8.060 — Ispitivanje otpornosti keramičkih ne-glaziranih pločica prema habanju brušenjem, i
  - JUS B.D8.070 — Određivanje otpornosti na kiseline za pločice specijalne namjene.
- .. — da se anotiraju u JUS informacijama standardi:
  - JUS B.D1.101 — GPPP (definicija, vrsta, kvalitet i metode ispitivanja);
    - Svojna čvrstoća GPPP u prosjeku ne smije biti manja od $17,50 \text{ N/mm}^2$ (umjesto $18,00 \text{ N/mm}^2$). **Revizija**
  - JUS B.D8.050 — Određivanje otpornosti prema temperaturnim promjenama;
  - JUS B.D8.080 — Određivanje otpornosti na alkalije za pločice specijalne namjene;
  - JUS B.D8.090 — Određivanje otpornosti na kemikalije;
- .. — da se utvrdi konačan tekst standarda:
  - JUS B.D1.100, 300, 301, 305, 306, 310, 320, 334, 335;
- .. — da se pripremi predlog jugoslovenskih standarda:
  - JUS B.D8.000 — Ispitivanje kvaliteta keramičkih pločica — Metode kontrole kvaliteta u toku proizvodnje, i
  - JUS B.D8.000 — Autoklavsko ispitivanje.

C. Sastanak Komisije za izradu, razmatranje i utvrđivanje jugoslovenskih standarda iz oblasti električnih uređaja na motornim vozilima održan je u Beogradu 28. marta 1980. godine.

Sastanku su prisustvovali predstavnici: Ei — Niš, Zrak — Kiseljak, Crvena Zastava — Kragujevac, FAP — Priboj, ISKRA — Šempeter, „Rudi Čajavec“ — Banja Luka i TAM — Maribor.

Na sastanku su razmatrani predlozi prednacrt standarda za sigurnosne žmigavce (4 prednacrt standarda).

Ove prednacrt uradila je ISKRA.

Kako nije postignuta saglasnost u nekim tačkama, odlučeno je da pre davanja na javnu diskusiju uža radna grupa razmotri primjedbe i unese ih u predložene prednacrt ili da se

Komisija ponovo sastane, ako nije moguće usaglasiti stavove.

Na sledećem sastanku napraviće se Plan rada ove Komisije.

D. Tehnički odbor TO 65 JEK-a i Komisija za izradu, razmatranje i donošenje konačnih predloga jugoslovenskih standarda iz oblasti automatskog upravljanja u industrijskim procesima održala je zajednički sastanak u prostorijama hotela „TERME“ a u organizaciji Poslovnog udruženja „UNIMATIK“ — Beograd, 2, 3. i 4. aprila 1980. godine.

Sastanku su prisustvovali predstavnici: Elektrotehničkih fakulteta — Sarajevo — Zagreb, — Beograd — Skopje, Energoinvesta — Sarajevo, „Rade Končar“ — Zagreb, „Plive“ — Zagreb, JUGELA — Beograd, UNIMATIKA — Beograd, ISKRE — Ljubljana, TEP — Zagreb i VTI — Beograd.

Na sastanku je razmatran prednacrt standarda

JUS N.A0.351 — Automatsko upravljanje u industrijskim procesima. Termini i definicije

Usvojen predlog, dopunjen sa nedostajućim terminima daće se na javnu diskusiju.

U daljem radu bez predstavnika fakulteta usvojen je predlog standarda:

JUS L.N4.205 — Regulatori sa analognim signalima. Metode određivanja karakteristika za upotrebu u industrijskim procesima

koji će se takođe dati na javnu diskusiju.

OBAVEŠTENJE

Obaveštavamo pretplatnike biltena „STANDARDIZACIJA“ i sve zainteresovane da do 10. maja 1980. godine izlazi iz štampe br. 3/4 biltena i koristimo priliku da skrenemo pažnju na neke važnije članke:

UVODNI ČLANAK: — „Usvojen je Zakon o izmenama i dopunama Zakona o standardizaciji“
 „Budući zadaci u oblasti kvaliteta i standardizacije“ — Uvodni referat Dragomira MILOJEVIĆA, predsednika republičke Konferencije SSRN Srbije sa Skupštine na kojoj su objedinjeni Savez za unapređenje kvaliteta proizvoda i usluga SR Srbije i Društvo za unapređenje standardizacije SR Srbije u novi Savez pod nazivom „Savez za unapređenje kvaliteta i standardizacije“

RUBRIKA 2 — „Standardizacija — faktor povećanja produktivnosti“ — Franc ŠPILER, dipl. ing.

— „Mogućnosti primene punila u industriji boja i lakova sa posebnim osvrtom na njihov uticaj na optičke i antikorozijske osobine premaznog sredstva“ (Deo I) — Mr Lazar JEVTIĆ, dipl. ing., Borivoje AREŽINA, dipl. ing.

- „Projektovanje ciljeva i programiranje razvoja sistema za zaštitu od zračenja“ — Predrag S. BOJOVIĆ, dipl. ing.

RUBRIKA 3 — „Sprovođenje sistema obaveznog atestiranja proizvoda u Jugoslaviji“ — Zoran MILIVOJEVIĆ, dipl. ing.

RUBRIKA 4 — „Saradnja Saveznog zavoda za standardizaciju sa Evropskom ekonomskom komisijom Organizacije ujedinjenih nacija u oblasti standardizacije“ — Dr Milan SPASIĆ, dipl. ing.

RUBRIKA 5 — „Jugoslovenski standardi — tehničke ili pravne norme“ — Koraljka RABRENOVIĆ, dipl. prav.

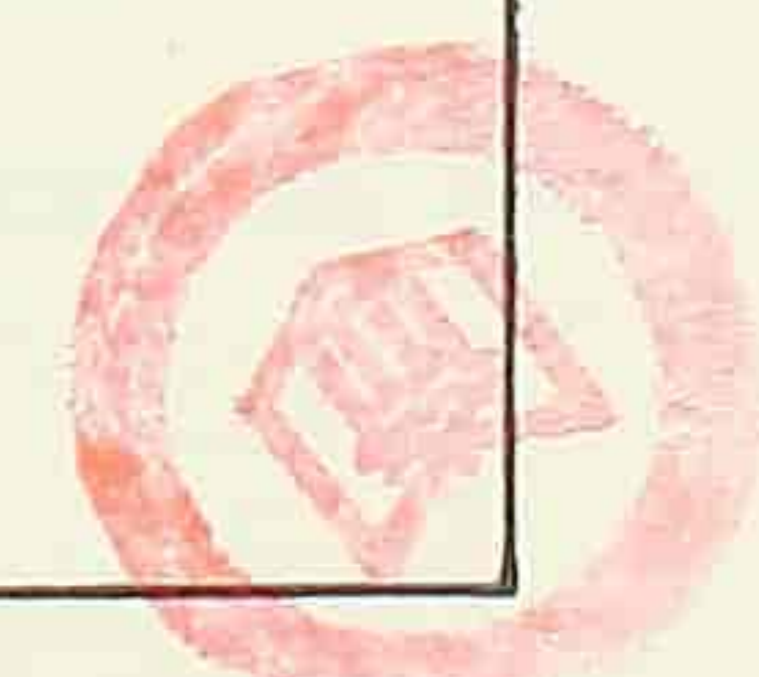
U stalnim rubrikama bilten donosi objavljene jugoslovenske standarde, spiskove organizacija ovlašćenih za atestiranje, pregled primljenih važnijih inostranih standarda, informacije iz međunarodne standardizacije — primljenu dokumentaciju ISO, IEC i SEV.

JUS B. 08.020 - Održavanje otpornosti prema vremenu

„JUS informacije“ izdaje Savezni zavod za standardizaciju, primerci su besplatni, izlaze dva puta mesečno. Adresa: Slobodana Penzića Krcuna 35, Beograd. Telefoni: Centrala 644-066 i 682-099, grupa za rudarstvo i metalurgiju, lokal 348 i 349, grupa za građevinarstvo 379, grupa za hemiju 387 i 388, grupa za mašinogradnju i saobraćaj 342, 343, grupa za elektroteh-

niku 380, 381, grupa za poljoprivredu i šumarstvo 376, 377, grupa za bezbednost i zaštitu životne sredine 350, grupa za razvoj, koordinaciju, međunarodnu saradnju i informacije 275, grupa za uređivanje znakova kvaliteta i atestiranje 286, urednik biltena 276
Standardoteka: 237
Sekretar: 290

41

428/1980/1

700052555.4,9

COBISS 00